

Sagsforløb omkring kritikken af den videnskabelige rapport: Effekter af fysisk forstyrrelse af bundtrawling på havbundens biodiversitet v. Hansen og Andersen (2024)

Aarhus Universitet og Danmarks Naturfredningsforening indgik 14. september 2022 en aftale om samfinansieret forskning under titlen: ”Effekter af fysisk forstyrrelse af bundtrawling på havbundens biodiversitet – beskyttelsesbehov for den danske havbund”. Projektet blev af Velux Fonden via Danmarks Naturfredningsforening støttet med dkk 280.000, ligesom EU-forskningsprojektet ”OBAMA-NEXT” bidrog med støtte til datakvalitetssikring og til at udvikle et indeks for rekruttering.

Projektaftalen fulgte Aarhus Universitets standardkontrakter for eksterne samarbejder, hvori blandt andet rettigheder, projektleddelse og forpligtelser er udførligt beskrevet.

DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi ved Aarhus Universitet udgav en formidling af det foreløbige arbejde i januar 2024 i form af rapporten: ”Effekter af fysisk forstyrrelse af bundtrawling på havbundens biodiversitet – beskyttelsesbehov for den danske havbund”. Det tilhørende [kommenteringsark](#), hvor eksterne parter kan kommentere på udkast til rapporteringen, blev ligeledes offentliggjort.

Rapportens tilblivelse og udgivelse fulgte universitetets ISO 9001-certificerede kvalitetsledelsessystem. Det betyder for eksempel, at det sikres, at det er de bedste kompetencer, som løser en given opgave, at der er metodefrihed, at arbejdet kvalitetssikres af en fagfælle, som ikke har været en del af opgaven, og at der er fuld gennemsigtighed og publicering omkring dialogen med opdragsgiveren.

Miljøministeriet og Fødevareministeriet blev umiddelbart før publiceringen orienteret om centrale resultater i rapporten i henhold til Aarhus Universitets rammeaftaler med ministerierne. Det er normal procedure for forskningsresultater, som er genereret på områderne, hvor Aarhus Universitet rådgiver staten, at vigtig ny viden ikke afventer publicering i form af peer-reviewed artikler.

Danmarks Fiskeriforening søgte d. 1. februar 2024 på vegne af Fiskeritidende aktindsigt i kommunikation og udkast vedrørende bundtrawlingsrapporten. Alt materiale, der blev fremsendt i denne anledning, er også udleveret til Information, Berlingske Tidende, Jyllands-Posten, Radio III, Politiken og Altinget, som alle i løbet af sensommeren 2024 har søgt aktindsigt i tilblivelsen af rapporten.

I februar 2024 fik hovedforfatteren, Jørgen L.S. Hansen, via Danmarks Naturfredningsforening kendskab til en 19 siders lang kritik af rapporten, som var afsendt fra to ansatte ved DTU Aqua til Danmarks Naturfredningsforening. En kritik som ledelsen af instituttet blev orienteret om af Jørgen L.S. Hansen. Kritikken var udfærdiget af to forskere ved DTU, som i en længere årrække har været fagligt uenige med Aarhus Universitets hovedforfatter, ligesom der sideløbende har været et konkurrenceforhold om forsknings- og rådgivningsopgaver mellem AU og DTU på bundfaunaområdet.

Instituttleder Mikkel Tamstorf rettede i starten af marts måned henvendelse til direktør Fritz Köster fra DTU Aqua for at verificere om kritikken var udtryk for en reel kritik fra DTU og om den var kvalitetssikret og udgivet som rapport. Begge dele blev på daværende tidspunkt afvist af DTU Aquas direktør.

Forfatterne bag kritikken valgte desuden ikke at offentliggøre deres betragtninger udover fremsendelsen til Danmarks Naturfredningsforening, hvorfor udgangspunktet for en saglig, videnskabelig debat vurderedes ikke at være til stede.

Da kritikken således hverken var officiel eller offentliggjort efter almindelig videnskabelig standard eller tilsendt Jørgen L.S. Hansen fra de to forskere fra DTU Aqua, valgte Institut for Ecoscience ikke at gå i dialog eller at tage til genmæle over for kritikken.

Institut for Ecoscience og DCE står fuldt på mål for rapporten. Den er en gennemarbejdet forskningsrapport, lavet af højt kompetente medarbejdere, fagfællebedømt og kvalitetssikret i henhold til ovennævnte kvalitetsledelsessystem.

Kritikken er siden fremsendelsen til Danmarks Naturfredningsforening kommet Jyllands-Posten i hænde. Avisen har i august og september 2024 kørt en serie af artikler, som fokuserer på kritikken af rapporten, men Jyllands-Posten har valgt at fremføre kritikken fra de to forskere, som var rapport og den ikke kvalitetssikrede eller udgivne kritik sidestillet.

Rapportens hovedforfatter og ledelsen ved Aarhus Universitet har gennem Jyllands-Postens dækning af historien svaret på interview og spørgsmål. Det er dog Aarhus Universitets oplevelse at Jyllands-Posten alene har valgt at tage kritikken alvorligt og fravælge væsentlige dele af forfatterens respons til dem.

I forlængelse af den offentlige kritik har Institut for Ecoscience og DCE af egen drift gennemgået tilblivelsen af bundtrawlingsrapporten og det videnskabelige arbejde. Det kan konstateres, at

- arbejdet har fulgt universitetets kvalitetsledelsessystem for forskningsbaseret rådgivning,
- rapporten er fagfællebedømt og udgivet på dce.au.dk efter vanlig standard,
- rapporten udviser transparens om valg af data og videnskabelig metode og har indarbejdet forbehold for de usikkerheder, som data og metode altid er behæftet med.

Institut for Ecoscience og DCE ser således ikke grund til at ændre på rapportens konklusioner eller øvrige indhold på baggrund af den fremkomne kritik.